การประกวดแบบอนุสรณสถานแห่งชาติ
ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ. อรศิริ ปาณินท์

การออกแบบสถาปัตยกรรมในปัจจุบันนี้ทั้งในด้านการปฏิบัติงานวิชาชีพ และการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมตามโรงเรียนสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ทั่วโลก มีความสำคัญมากเกินกว่าที่บุคคลเดียวจะสามารถรับผิดชอบโดยลำพังได้ เพราะขอบข่ายของวิชาการและงานต่าง ๆ ในลักษณะของสหวิทยาการซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับงานสถาปัตยกรรมได้ขยายวงกว้างออกไป ต้องมีการปรึกษาหารือตั้งแต่การกำหนดโครงการ จนกระทั่งถึงงานขั้นตอนต่อเนื่องไปตามกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมที่ถูกต้อง ดังนั้นการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน จึงไม่อำนวยให้สถาปนิกแอบนั่งออกแบบโดยลำพังอีกต่อไป[1] จำเป็นต้องทำงานในลักษณะทีมและเดินตามกระบวนการที่ถูกต้องมีการวางแผนการทำงานที่สอดคล้องกับธรรมชาติของงานและทีมงาน

การตัดสินใจเข้าร่วมในการประกวดแบบอนุสรณสถานแห่งชาติ ของคณะสถาปัตยกรรม-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้เป็นการทดสอบการปฏิบัติงานออกแบบในลักษณะทีม ซึ่งต่างกันกับการสอนวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมในลักษณะทีมเป็นอย่างมาก เพราะการประกวดแบบเป็นการทดสอบการทำงานระบบทีมทั้งด้านการออกแบบและการทดสอบทีมการทำงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมด้วยความเต็มใจในการแสดงแบบและงานเกี่ยวเนื่อง ซึ่งต่างกับการเข้าร่วมประกวดแบบของสำนักงานสถาปนิก เพราะสำนักงานมีสถาปนิกผู้รับผิดชอบงานตามลำดับขั้น และมีผู้ทำงานในฝ่ายการผลิต (production) ซึ่งรับเงินเดือนและสามารถจ่ายเงินมากให้ได้ผลงานของการผลิตมากได้เท่าที่กำลังเงินและกำลังความคิดของฝ่ายออกแบบจะดำเนินการส่งงานต่อเนื่องมาได้

ทีมการทำงานออกแบบของสถาบันการศึกษาประกอบด้วยอาจารย์สาขาสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม ซึ่งในสายการทำงานปกติ ถือว่าอยู่ในระดับเดียวกัน มีหน้าที่เหมือนกัน คือสอนและวิจัย ดังนั้นการตัดสินใจรับงานประกวดแบบของสถาบันการศึกษาเท่ากับต้องฟอร์มทีมงานในรูปสำนักงานใหม่ และเป็นรูปทีมที่แท้จริงซึ่งในทางปฏิบัติเกิดปัญหามาก เพราะทุกคนเป็นสถาปนิกมีความเป็นตัวของตัวเองมาก ทำให้นึกย้อนถึงบทความของ Caudill ซึ่งเขียนเกี่ยวกับการทำงาน

ระบบทีม "บุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเองมากและไม่เคยประสบกับการทำงานเป็นทีมอาจมีปัญหาและอาจใช้เวลานานถึงสองปีในการฝึกตัว"[2] แต่ในที่นี้คณะฯ ไม่มีเวลาสองปีดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของการทำงานเป็นทีมให้ดำเนินไปได้โดยตลอดรอดฝั่ง

ขั้นตอนการดำเนินการในการประกวดแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้รับหนังสือเชิญเข้าร่วมประกวดแบบอนุสรณสถานแห่งชาติของกองบัญชาการทหารสูงสุด ในเดือนกรกฎาคม 2525 และการประกวดแบบดังกล่าวแบ่งเป็นสองช่วงตอน

ช่วงตอนแรก เป็นการเสนอแบบร่าง (schematic design) โดยให้ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1 เดือน ต้องส่งงานช่วงแรก วันที่ 30 สิงหาคม 2525

ช่วงตอนที่สอง คณะกรรมการตัดสินผลงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งผู้แทนจากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ จะคัดเลือกผลงานจากทีมงานที่ส่งจำนวน 5 ผลงานโดยมีเงินค่าดำเนินงานขั้นตอนที่สองนี้รายละ 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) ช่วงตอนนี้ให้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ วันที่ 8 กันยายน 2525 ถึง 8 พฤศจิกายน 2525 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยคณะกรรมการตัดสินการประกวดแบบจะเลือกผู้ชนะเลิศ 1 รายโดยได้รับรางวัล 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ขั้นตอนต่อไปคือให้ผู้ชนะเลิศเสนอทีมงานในการออกแบบและควบคุมการก่อสร้างเพื่อรับการเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ เพื่อดำเนินงานขั้นเขียนแบบก่อสร้างต่อไป

อนุสรณสถานแห่งนี้ต้องการก่อสร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ผู้ที่สละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อป้องกันชาติบ้านเมืองในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นทหาร ข้าราชการ หรือพลเรือน และนอกจากเป็นอนุสรณ์แล้วยังต้องการใช้งานประโยชน์ใช้สอยอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการระลึกถึงวีรกรรมต่าง ๆ ด้วย

การดำเนินงานของคณะฯ

คณะกรรมการประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้พิจารณาข้อเสนอในการเชิญเข้าร่วมประกวดแบบของกองบัญชาการทหารสูงสุดและมีมติให้เวียนถามความสมัครใจจากอาจารย์ทุกท่าน โดยมีความเห็นว่าคณะฯ เห็นชอบในหลักการที่จะเข้าร่วมประกวดแบบในนามของคณะฯ หากมีทีมงานพร้อม

การเวียนถามความสมัครใจเข้าร่วมประกวดแบบดังกล่าวใช้เวลา 7 วัน ปรากฏว่าเนื่องจากเวลาของการดำเนินงานอยู่ในระยะซึ่งเกี่ยวพันกับการเร่งรัดการเรียนการสอนและการเตรียมการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ ทำให้มีผู้สมัครใจและพร้อมในการปฏิบัติงานเพียงร้อยละ 10 ของอาจารย์ทั้งคณะฯ คณะกรรมการประจำคณะฯ ต้องนำกลับมาพิจารณาและสอบถามอีกครั้งหนึ่งด้วยความมั่นใจว่าถึงแม้ว่าอาจารย์หลายท่านจะไม่พร้อมเนื่องจากเวลาการปฏิบัติงานก็ดี หรือมีภาระอื่นใดก็ดี แต่ก็สามารถให้คำปรึกษากับคณะทำงานซึ่งสมัครใจได้ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จึงตัดสินใจตั้งทีมงานของอาจารย์เข้ารับงานประกวดแบบช่วงตอนแรกซึ่งเหลือเวลาการปฏิบัติงานช่วงนี้เพียง 20 วัน โดยเริ่มปฏิบัติงานวันที่ 10 สิงหาคม 2525 และส่งงานแบบร่างพร้อมหุ่นจำลองในวันที่ 30 สิงหาคม 2525

การจัดการโครงการในขั้นตอนการประกวดแบบร่าง

เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานมีเพียง 20 วัน ทำให้ต้องจัดการวางโครงร่างการดำเนินงานให้รัดกุมเพราะต้องศึกษารายละเอียดของโครงการไปพร้อม ๆ กับการวางแนวความคิดในการออกแบบเพื่อให้การทำงานทันกับระยะเวลา การดำเนินการขั้นนี้ทำตามระยะเวลาที่จัดไว้ตามตารางที่ 1 โดยแยกรายละเอียดดังนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูล จัดกลุ่มประโยชน์ใช้สอยและเนื้อที่ ทำไปพร้อมกันกับการวางแนวความคิดในการออกแบบซึ่งใช้เวลา 7 วัน และ 4 วันแรกจะประชุมทีมงานพิจารณาแนวความคิดครั้งที่ 1 เมื่อครบ 7 วันเป็นการสรุปแนวความคิดในการออกแบบเพื่อนำไปทำ schematic design
- ระยะเวลาการทำ schematic design ใช้เวลา 5 วัน
- ระยะเวลาการปรับปรุงและพัฒนาแบบใช้เวลาต่อไปอีก 5 วัน
- เขียนแบบ และทำหุ่นจำลอง 4 วัน

เมื่อพิจารณา กำหนดการดำเนินงานจะเห็นได้ชัดว่า ระยะเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ สั้นมาก ดังนั้นต้องดำเนินงานชนิดที่เรียกว่า โหมทำงานกันด้วยความเหน็ดเหนื่อยทั้งสมองและร่างกาย

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

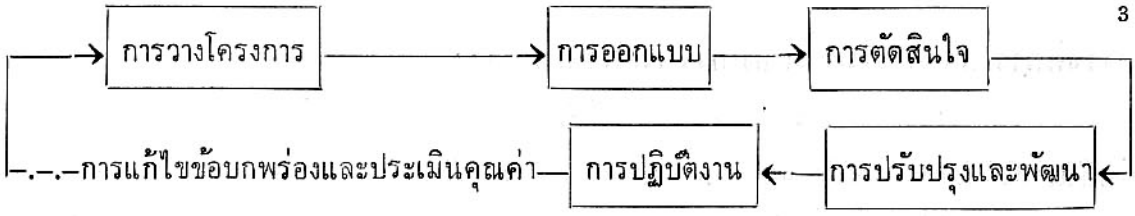
ตามโปรแกรมที่กำหนดให้ จัดกลุ่มประโยชน์ใช้สอยออกได้เด่นชัด 3 กลุ่ม คือ

- ส่วนประกอบพิธี
- ส่วนพิพิธภัณฑ์ และบริเวณบรรจุอัฐิผู้เสียชีวิต
- ส่วนพานอรามา

และมีสวนรอบบริเวณเป็นส่วนประกอบซึ่งต้องการให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับอาคารที่ออกแบบ

ที่ตั้งโครงการมีพื้นที่ประมาณ 35 ไร่ อยู่บริเวณที่ดินสามเหลี่ยมในจุดบรรจบกันของถนนพหลโยธิน และถนนวิภาวดีรังสิต ซึ่งตั้งอยู่ในเขตตำบลลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เขตของที่ดินอยู่ในจุดเริ่มของเขตจังหวัดปทุมธานีต่อกับกรุงเทพฯ พอดี พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ลุ่มซึ่งต้องถมเพิ่มเติม และมีระดับถนนทั้งสองถนนซึ่งแตกต่างกัน ประกอบอยู่สองด้านซึ่งทำให้เกิดปัญหาเล็กน้อยในการตรวจสอบระดับพื้นดินเดิม

คณะทำงานได้ดำเนินงานตามกระบวนการออกแบบซึ่งต้องการผลงานที่สมบูรณ์

การจัดกลุ่มประโยชน์ใช้สอยและเนื้อที่

เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มประโยชน์ใช้สอยและเนื้อที่แล้ว แยกได้ดังนี้.–

– ส่วนประกอบพิธี แยกเป็น ลานประกอบพิธี 2,500 ตารางเมตร
โถงประกอบพิธี 400 ตารางเมตร

– ส่วนพิพิธภัณฑ์ 4,500 ตารางเมตร และที่บรรจุอัฐิ 50,000 ที่

– ส่วนพานอรามา 2,500 ตารางเมตร

เมื่อพิจารณาพื้นที่การใช้งานทั้งหมด รวมกับบริเวณจัดภูมิสถาปัตยกรรมแล้วเป็นที่น่าลำบากใจว่าเป็นไปได้ยากในการกำหนดให้สามารถสร้างได้ตามที่โครงการต้องการ คือ 75 ล้านบาท

แนวความคิดในการออกแบบ

การกำหนดแนวความคิดในการออกแบบเป็นหัวใจของการดำเนินงานประกวดแบบในขั้นต้นนี้ เพราะคณะกรรมการฯ กำหนดไว้ว่า ต้องการพิจารณาเรื่องของแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม การวางผังและแนวความคิดในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเป็นสำคัญ ดังนั้น คณะทำงานออกแบบจำเป็นต้องใช้เวลา 7 วันตามแผนงานเพื่อกำหนดแนวความคิดออกมาให้ได้

ในช่วงระยะเวลา 7 วัน นับตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม ถึง 16 สิงหาคม 2525 คณะทำงานประชุมกัน 2 ครั้ง พิจารณาถกเถียงและหาเหตุผลของแนวความคิดซึ่งแยกเปรียบเทียบ 2 ประเภท คือ

ในกรณีที่โปรแกรมต้องการให้อนุสรณสถานเป็น landmark ในการเข้าสู่กรุงเทพฯ อาจพิจารณาแนวความคิดเป็น 2 alternative

1. สร้าง landmark ขึ้นมาให้กับพื้นที่และใช้ตัวสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมเป็นส่วนประกอบเปรียบเสมือนสร้างอนุสาวรีย์เป็นจุดสนใจ

2. ใช้ตัวอาคารเป็นจุดสนใจโดยเน้นตัวอาคารให้เสมือนตัวอนุสาวรีย์และมีภูมิสถาปัตยกรรมเป็นส่วนประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

คณะทำงานออกแบบได้พิจารณาเหตุผลข้อดีข้อเสียของทั้งสอง alternative และสรุปว่าอนุสรณสถานควรหมายถึงทั้งสถาปัตยกรรม และบริเวณโดยรอบร่วมกัน และควรเป็นสถาปัตยกรรมที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ใกล้ชิด และสถาปัตยกรรมใด ๆ ที่สร้างขึ้นตามลักษณะเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน ควรสนองประโยชน์ใช้สอยทั้งกายและจิตใจได้พร้อม ๆ กัน จะส่งผลดีกว่าการสร้างงานลักษณะรูปเคารพซึ่งมีช่องว่างระหว่างจิตใจมากกว่า

การออกแบบร่าง

เมื่อคณะทำงานสรุปแนวความคิดหลักในการออกแบบได้แล้ว จำเป็นต้องทำการพิจารณาถึงการดำเนินงานแบบร่าง ซึ่งหมายถึงการวางผัง การวางแนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งต้องวางไปพร้อมกับการวางผัง และการกำหนดรูปลักษณะอาคาร 3 มิติ ตามแนวความคิดหลัก

การวางผัง

การวางผังโดยยึดถือแนวความคิดหลักคือ การเน้นอาคารเป็นสัญลักษณ์ ได้ดำเนินงานตามขั้นตอนการวางผังคือ

- การวิเคราะห์ที่ตั้ง
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- การศึกษาเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

– การศึกษาเกี่ยวกับการจราจร ปริมาณรถทุกประเภท

– การศึกษาสภาพภูมิอากาศ

– การศึกษาเกี่ยวกับมลภาวะโดยรอบ

จากการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ สรุปว่า

1. ทางเข้าหลักของอาคาร อยู่ด้านถนนพหลโยธิน และควรแยกทางเข้าเป็นของประชาชนทั่วไป และสำหรับราชพิธี
2. ทางเข้ารองอยู่ทางด้านถนนวิภาวดีรังสิต
3. ควรจัดทำเนินดิน ตรงบริเวณมุมสามเหลี่ยมของพื้นที่เพื่อกันมลภาวะทั้ง เสียง ฝุ่น และกันสายตาจากถนนลอยตามโครงการของกรมทางหลวงซึ่งจะเกิดขึ้นใกล้กับส่วนมุมแหลมของพื้นที่
4. ควรขยายคูน้ำ 2 ข้างทั้งทางด้านถนนพหลโยธิน และวิภาวดีรังสิต เพื่อประโยชน์ในการระบายน้ำจากพื้นที่โครงการ และใช้กั้นแบ่งแยกอาณาเขตโดยไม่ต้องใช้รั้วกั้น
5. ที่จอดรถยนต์และรถโดยสารควรตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของพื้นที่

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับรูปลักษณะอาคารตามแนวความคิดหลัก คณะทำงานได้ออกแบบร่างเปรียบเป็น 2 alternative คือ

1. สร้างอาคารใหญ่ 1 หลัง ประโยชน์ใช้สอยทุกประเภทอยู่ในอาคารเดียวกันหมด มีที่บรรจุอัฐิอยู่โดยรอบ ซึ่งในกรณีนี้ต้องทำอาคารพานอรามาซึ่งใช้พื้นที่และความสูงมากบรรจุในอาคารด้วย จำเป็นต้องสร้างสรรค์โครงสร้างลักษณะใหญ่พิเศษขึ้นเพื่อครอบคลุมพื้นที่อาคารทั้งหมด
2. แบ่งอาคารออกเป็นกลุ่มอาคาร แยกประโยชน์ใช้สอยที่สัมพันธ์กับความเป็นไปได้ของโครงสร้าง ซึ่งพิจารณาแล้วอาจแบ่งเป็น 3 อาคารเชื่อมต่อกัน มีที่บรรจุอัฐิล้อมรอบส่วนพิพิธภัณฑ์หรือส่วนประกอบพิธี

คณะทำงานออกแบบได้เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของทั้ง 2 alternative แล้วสรุปว่า การรวมอาคารเป็นอาคารเดียวได้ผลตามแนวความคิดหลักเบื้องต้นมาก แต่ทว่า เมื่อจำเป็นต้องใช้โครงสร้างลักษณะพิเศษซึ่งสิ้นเปลืองมาก จะเป็นข้อขัดข้องที่ทำให้อาคารนี้ไม่สามารถประมาณราคาให้อยู่ในวงเงินที่กำหนดให้ได้ และความสมเหตุผลในการพิจารณาโครงสร้างจะน้อยกว่าการแยกอาคารออกเป็นกลุ่ม

เมื่อพิจารณาเหตุผลต่าง ๆ โดยละเอียดถี่ถ้วนแล้วจึงออกแบบโดยการแยกอาคารเป็นกลุ่ม 3 อาคาร แต่ถือเสมือนว่า คือกลุ่มอาคารเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรวมทั้งมีความสัมพันธ์กับงานภูมิสถาปัตยกรรมอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย

แนวความคิดในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม

เมื่อสรุปข้อกำหนดในการวางผังแล้ว รายละเอียดต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดแนวความคิดในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมด้วย โดยมีแนวความคิดหลักว่า ต้องการสร้างสรรค์ความร่มรื่นให้แก่บริเวณทั้งหมด เป็นจุดเด่นของการเป็น landmark ของการเข้าสู่กรุงเทพฯ ดังนั้นต้นไม้และส่วนประกอบภูมิสถาปัตยกรรมจึงส่งผลถึงความร่มรื่น สดชื่น สวยงาม และใช้ได้ตลอดทุกฤดูกาล อาจใช้แทนสวนสาธารณะของชุมชนได้

คณะทำงานได้กำหนดว่า การปลูกต้นไม้นอกจากให้ความร่มรื่นแล้วควรเลือกไม้ดอก ซึ่งให้ดอกต่างสี ต่างฤดูกาล ทั้งพรรณไม้ไทย ไม้ในวรรณคดี แล้วไม้ซึ่งแสดงสัญลักษณ์ของทหารเหล่าต่าง ๆ ด้วย

การพัฒนาแบบร่าง

คณะทำงานออกแบบได้กำหนดระยะเวลาการพัฒนาแบบร่างก่อนเริ่มเขียนแบบ 5 วัน ดังนั้นในระยะเวลา 5 วัน ดังกล่าว คณะทำงานได้ประชุมพิจารณารายละเอียดการพัฒนาแบบ 2 ครั้ง โดยพิจารณาถึงการออกแบบอาคารต่าง ๆ การพิจารณาการจัดที่ว่างและความเชื่อมต่อโดยพิจารณาการจัดที่ว่างภายในและภายนอกหลายระยะ ซึ่งจะให้ผลทั้งการปรับตัวให้เคยชินต่อที่ในทางจิตวิทยา และเป็นตัวกลางแบ่งขนาดของพื้นที่ไปในตัว[4] เช่นบริเวณส่วนเชื่อมต่อระหว่างนอกอาคารที่บรรจุอัฐิและอาคารพิพิธภัณฑ์ นอกจากนั้นยังพิจารณาถึงผู้ที่จะเข้ามาใช้งานในอาคารเป็นสิ่งสำคัญทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการออกแบบที่ให้ความสำคัญกับผู้ใช้อาคารน้อยเกินไปและป้องกันการแสดงออกเฉพาะตัวของสถาปนิก[5] ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาเน้นความสำคัญให้ผู้เข้าใช้อาคารประเภทต่าง ๆ ทั้งผู้ที่ทุพพลภาพจากเหตุการณ์ต่าง ๆ จะมีโอกาสเข้าใช้อาคารซึ่งเป็นอนุสรณ์สำหรับตนด้วย

นอกจากนี้ยังได้พิจารณาพื้นที่ใช้งานภายนอกซึ่งใช้ได้ในประโยชน์ใช้สอยเฉพาะและอาจใช้เป็นส่วนพักผ่อนหย่อนใจได้ในเวลาเดียวกัน เช่นบริเวณเวทีกลางแจ้งภายนอกซึ่งออกแบบเป็นชั้น ๆ กลมกลืนกับธรรมชาติ ชั้นที่นั่งแทรกด้วยแนวปลูกหญ้า ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนระดับกับที่ว่างทางสถาปัตยกรรม ซึ่งได้ทั้งประโยชน์ใช้สอยและทัศนวิสัยในเวลาเดียวกัน[6] (ดูรูปที่ 1)

สำหรับองค์ประกอบโดยละเอียดของสถาปัตยกรรมได้พยายามเน้นลักษณะการใช้ที่ว่าง ลักษณะไทย การเปิดโล่งของส่วนโถงต่อเนื่อง (ดูรูปที่ 2) และมีการหยิบยืมองค์ประกอบของงานสถาปัตยกรรมไทยในอดีตมาใช้ให้เข้ากับแนวทางร่วมสมัย เพื่อให้เกิดรูปแบบสถาปัตยกรรม "เฉพาะกรณี" ขึ้นมาใหม่[7]

ขั้นตอนการพัฒนาแบบร่างเป็นขั้นตอนที่มีปัญหา เพราะรูปลักษณะของอาคารไม่ออกมาเป็นที่พอใจของคณะทำงาน ทำให้ต้องตัดสินใจเริ่มเขียนแบบโดยที่รูปด้านของอาคารยังไม่ลงตัว มีการแก้ไขจนวาระสุดท้ายของการเขียนแสดงแบบ

การแสดงแบบ

ตามแผนงานควรใช้เวลา 4 วัน แต่เนื่องจากการพัฒนาแบบร่างไม่เป็นที่น่าพอใจทำให้ระยะเวลาการเขียนแบบและทำหุ่นจำลองเหลือเพียง เสาร์และอาทิตย์เพียง 2 วัน

ในการเขียนแบบนี้ ในฐานะหัวหน้าคณะทำงานได้เห็นความพร้อมเพรียงและความเสียสละของนักศึกษาในคณะฯ อย่างมาก เพราะทำงานเต็มความสามารถตลอด 2 วัน 2 คืน ไม่มีการออกปากขอความช่วยเหลือ นักศึกษาแต่ละคนทราบดีถึงความถนัดของตนเองและช่วยกันทำงานด้วยน้ำใจและกำลังใจซึ่งมีอย่างเต็มเปี่ยม โดยไม่มีการได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะคณะฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการไม่มีงบประมาณเลยแม้แต่น้อย อาศัยความเสียสละทั้งกำลังทรัพย์และกำลังกายทำให้งานสำเร็จลุล่วงทันเวลา คือส่งงานในวันที่ 30 สิงหาคม 2525 เวลา 15.00 น.

การประกวดแบบขั้นตอนที่ 2

วันที่ 7 กันยายน 2525 คณะฯ ได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการจากกองบัญชาการทหารสูงสุดว่าแบบของคณะฯ ที่ส่งเข้าประกวดได้รับการคัดเลือกในรอบที่ 1 อยู่ใน 5 รายที่ต้องดำเนินการออกแบบรายละเอียดเพื่อชิงชนะเลิศในการประกวดแบบ

ข่าวนี้เป็นที่น่ายินดี และเป็นกำลังใจให้แก่ทุกคนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และพร้อมที่จะดำเนินการขั้นต่อไปอย่างเต็มความสามารถ และในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างปิดภาคการศึกษา ทำให้อาจารย์และนักศึกษาสามารถเข้าร่วมในคณะทำงานได้มากขึ้น หรือบางท่านไม่ได้เข้าร่วม แต่มีโอกาสให้คำปรึกษาและให้กำลังใจมากขึ้น กล่าวได้เต็มปากว่า การประกวดแบบขั้นตอนนี้ทั้งคณะฯ มีส่วนร่วม ทั้งอาจารย์เกือบทุกคน นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ธุรการ ซึ่งให้บริการด้านการพิมพ์ แม้กระทั่งภารโรงซึ่งให้การบริการด้านสวัสดิการ ทุกคนมีกำลังใจที่เข้มแข็งและความเชื่อมั่นต่อผลงานอันเป็นส่วนรวมของคณะฯ

ก่อนเริ่มงานขั้นต่อไป คณะฯ ได้พิจารณาข้อบกพร่องจากการส่งงานขั้นต้นและยอมรับร่วมกันว่า ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น คือ

1. การบริหารงานให้ทันเวลา
2. การจัดกลุ่มผู้ทำงานให้เหมาะสมหน้าที่
3. ความด้อยในเชิงการแสดงแบบ โดยเฉพาะเกี่ยวกับสีของการแสดงแบบ ความเด่นชัดในการแสดงแนวความคิด ความเด่นชัดในการแสดงออกด้วย perspective
4. ขาดผู้ควบคุมการผลิตโดยเฉพาะ
5. การไม่แบ่งแยกคณะทำงานออกแบบ และคณะผู้ควบคุมการผลิตให้เด็ดขาดทำให้งานสับสน

ตามที่ได้กล่าวตั้งแต่เริ่มต้นว่า การจัดทีมงานค่อนข้างลำบากเพราะทุกคนที่อยู่ในคณะทำงานออกแบบมีความคิดเห็นเฉพาะตัวมากจำเป็นต้องใช้การประชุมและสรุปมติการประชุมโดยเคร่งครัด

จากการพิจารณาข้อบกพร่องของการดำเนินงานขั้นแรกดังกล่าวปรากฏว่า นักศึกษาเก่าของคณะ ฯ หลายกลุ่มซึ่งมีประสบการณ์จากการประกวดแบบต่าง ๆ ได้เข้าร่วมให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดการ และการวางแผนงานให้รัดกุมโดยเป็นที่ยอมรับร่วมกันว่า การวางแผนงานที่ถูกต้องและการสามารถทำงานตามแผนงานตามเวลาที่กำหนดจนงานเสร็จทันเวลานั้น สำหรับการประกวดแบบถือว่า ชนะการประกวดมาถึง 50% แล้ว ดังนั้น การวางแผนงานเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกของการดำเนินงาน

คณะทำงานออกแบบได้พิจารณาปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาแบบในรายละเอียดทั้งด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรมทุกแขนงที่เกี่ยวข้อง และภูมิสถาปัตยกรรม ในการพัฒนาแบบนี้เนื่องจากคณะ ฯ มีบุคลากรไม่ครบทุกแขนงจำเป็นต้องเชิญที่ปรึกษาภายนอกให้คำปรึกษาร่วมด้วย ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

แผนการดำเนินงาน

คณะ ฯ ได้วางแผนการดำเนินงานตามตารางปฏิบัติงานขั้นตอน 2 (ตารางที่ 2) โดยใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ หลังจากที่ได้ประมวลข้อบกพร่องของแบบร่างขั้นต้นมาพอสมควรแล้ว และได้สรุปแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาแบบให้สมบูรณ์มาระยะเวลาหนึ่ง

การดำเนินการแยกเป็น 2 ส่วน (ดูตาราง 2) คือคณะทำงานผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกแบบ และคณะทำงานผู้รับผิดชอบการแสดงแบบ

คณะทำงานรับผิดชอบการออกแบบและพัฒนาแบบ ใช้เวลาในการดำเนินงานดังนี้

– สรุปแนวทางการพัฒนาแบบ	3 วัน	
– พัฒนาแบบ	12 วัน	มีการประชุมพัฒนาแบบ 3 ครั้ง
– เพิ่มเติมส่วนออกแบบในรายละเอียด	8 วัน	มีการประชุมสรุป 2 ครั้ง
– พิจารณาแบบสรุป	2 วัน	และตรวจทานแบบซึ่งฝ่ายผลิตดำเนินการ 4 วัน

คณะทำงานรับผิดชอบการผลิตงานแสดงแบบ เริ่มวางโครงการในการผลิตทั้งแบบและหุ่นจำลองหลังจากที่คณะทำงานออกแบบได้พิจารณาสรุปการพัฒนาแบบแล้ว โดยใช้เวลาวางแผนการผลิตและเข้าหารือกับคณะทำงานออกแบบไปในเวลาเดียวกัน การผลิตงานซึ่งต้องแสดงทั้งแบบหุ่นจำลองและเอกสารประกอบใช้เวลาทั้งสิ้น 16 วัน และใช้เวลาตรวจสอบงาน 2 วัน

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงแบบ แยกออกเป็น 5 ประเภท

1. เอกสาร ใช้เวลาเตรียม 10 วัน
   ทำเอกสาร 9 วัน
   ตรวจสอบความถูกต้องและความสัมพันธ์กับงานอื่น 5 วัน
   การผลิตเอกสารต้องการนักศึกษาในการดำเนินงาน 10 คน
2. การผลิตแบบ ใช้เวลาเตรียมและร่างแบบ 10 วัน
   เขียนแบบ 10 วัน
   ตรวจความถูกต้อง 3 วัน
   การผลิตแบบต้องการนักศึกษาในการดำเนินงาน 10 คน
3. การผลิต perspective เพื่อแสดงรายละเอียดของแบบ
   ใช้เวลาเตรียมและพิจารณาจุดที่ต้องแสดง 6 วัน
   เขียน 13 วัน
   ตรวจสอบ 5 วัน
   การผลิต perspective ต้องการนักศึกษาในการดำเนินงาน 13 คน

4. การผลิต หุ่นจำลอง ใช้เวลาเตรียมงาน 6 วัน

ผลิต 13 วัน

ตรวจสอบ 5 วัน

การผลิต หุ่นจำลอง ต้องการนักศึกษาในการดำเนินงาน 13 คน

5. การปรับปรุงพัฒนาแบบในรายละเอียด ดำเนินงานโดยคณะทำงานผู้รับผิดชอบในการออกแบบ จะพิจารณางานในส่วนผลิตต่าง ๆ ซึ่งดำเนินงานพร้อมกัน

การดำเนินงานในรายละเอียดของแต่ละฝ่าย

คณะทำงานออกแบบ

ทำการพัฒนาแบบร่าง และวิเคราะห์ถึงจุดบกพร่องต่าง ๆ แล้วสรุปให้ปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผังบริเวณ

1.1 แก้ไขทางเข้าหลักของการประกอบพิธีจากทางด้านทิศตะวันออกเป็นเข้าทางด้านทิศเหนือ เพื่อเน้นการนำสู่อาคารซึ่งเปรียบเสมือนทางเข้าสู่กรุงเทพ ฯ จากจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 ย้ายอาคารพานอรามาไปทางด้านทิศตะวันตกด้านถนนวิภาวดีรังสิต

1.3 ย้ายเวทีกลางแจ้งซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจด้วยมาไว้ทางด้านทิศตะวันออก

2. ผังการจัดภูมิสถาปัตยกรรม

ยึดแนวความคิดของการออกแบบตามแบบร่างเดิม

3. ตัวอาคาร

3.1 ปัญหาของกลุ่มอาคาร ซึ่งต้องการให้มีความเด่นชัดเป็นสง่า โดยเฉพาะในอาคารซึ่งใช้ในการประกอบพิธี และอาคารพิพิธภัณฑ์ เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วสรุปว่า การใช้รูปทรงของอาคารพิพิธภัณฑ์ซึ่งมีความสูงมากที่สุดในกลุ่มยังไม่เด่นชัดพอ เมื่อพิจารณาในหุ่นจำลองแล้วกลืนหายไปกับสภาพแวดล้อม คณะทำงานออกแบบได้พิจารณา ปรับปรุงรูปทรงของอาคารซึ่งสัมพันธ์กับอุปกรณ์อาคารในการกันฟ้าผ่า โดยให้ดึงยอดของอาคารให้สูงขึ้น และใช้เป็นส่วนล่อฟ้าไปในตัว

3.2 ทางเข้าในส่วนประกอบพิธีซึ่งใช้หลังคาบั้นหยาต่อกับหลังคาอาคารใหญ่มีลักษณะเป็นบ้านมากกว่าอาคารสาธารณะ และการต่อเชื่อมมีปัญหาจึงสรุปให้แก้ไขทางเข้าและให้ตัดขาดเป็นส่วนซึ่งขาดตอนกับหลังคาอาคารใหญ่

เมื่อได้ข้อสรุปในการพัฒนาแบบร่างแล้ว คณะทำงานออกแบบได้ดำเนินพัฒนาแบบร่างตามแผนงาน และส่งงานต่อเนื่องให้ฝ่ายผลิตงานแบบดำเนินการต่อไป โดยมีโครงงานหลักโดยสรุปดังนี้

แนวความคิดในการออกแบบ

1. เน้นให้ทั้งบริเวณ และอาคารรวมทั้งภิมูสถาปัตยกรรมเป็น landmark ของการเข้าสู่กรุงเทพฯ

2. ประยุกต์ลักษณะการจัดที่ว่าง และนำองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยโบราณเข้ามาใช้กับอาคาร โดยใช้เทคโนโลยีใหม่

3. พยายามประหยัดพลังงาน โดยจัดให้มีส่วนเปิดโล่งให้อากาศผ่านได้ เช่นเดียวกับลักษณะเรือนไทย

การออกแบบอาคาร

กิจกรรมหลักภายในอาคารในโครงการนี้ประกอบด้วยอาคารหลัก 3 อาคาร คือ

– อาคารประกอบพิธี

– อาคารพิพิธภัณฑ์

– อาคารพานอรามา

การแยกอาคารเหล่านี้ออกจากกัน เนื่องจากเหตุผลทางด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านโครงสร้าง ดังนี้ คือ

1. อาคารประกอบพิธี เป็นอาคารชั้นเดียวแยกอิสระจากอาคารอื่น เนื่องจากกิจกรรมหลักภายในอาคารนี้ได้แก่ การประกอบพิธีทางศาสนา ซึ่งพิจารณาเห็นว่าขณะประกอบพิธีสงฆ์หรือการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาเป็นองค์ประธานในการประกอบพิธี ไม่ควรให้มีผู้ใช้อาคารอยู่ข้างบนเหนือส่วนนี้ เพราะเป็นการไม่เหมาะสม

2. อาคารพิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารสูง 4 ชั้น

– ชั้นล่าง (ground floor) ประกอบด้วยส่วนสำนักงาน ห้องประชุม ห้องอาหาร ห้องสมุด และส่วนบริการต่างๆ เช่น ห้องเครื่อง เป็นต้น ส่วนประกอบของอาคารในส่วนนี้ส่วนใหญ่แล้วมีการใช้งานประจำ ผู้ใช้อาคารในชั้นนี้มีทั้งเจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่มาติดต่อเป็นส่วนที่สามารถติดต่อลานจอดรถทาง service ได้สะดวก

– ชั้นที่ 1 (first floor) ประกอบด้วยโถงนิทรรศการ ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลภายนอก เป็นลักษณะกิจกรรมที่อาจจัดให้มีความต่อเนื่องกับกิจกรรมในอาคารพานอรามาและอาคารประกอบพิธี ซึ่งอยู่ในชั้นเดียวกันได้เป็นอย่างดี

– ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 (second floor and third floor) เป็นพิพิธภัณฑ์ ความถี่ในการใช้งานของส่วนนี้เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนอื่น ๆ แล้วจะน้อยกว่า ดังนั้น จึงจัดไว้ชั้นบนและที่ชั้นที่ 1 ออกแบบให้มีลักษณะเป็นห้องกระจก สามารถควบคุมการเข้า – ออก ของส่วนพิพิธภัณฑ์

– ชั้นดาดฟ้า ออกแบบให้เป็นทางเดินรอบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขึ้นไปสังเกตการณ์ดูแลความเรียบร้อยของสถานที่โดยรอบ

– และเพื่อเป็นความสำคัญของอาคารพิพิธภัณฑ์ ได้ออกแบบให้ส่วนบรรจุอัฐิและป้ายชื่อผู้เสียชีวิต ซึ่งมีลักษณะเป็นกำแพงแก้วตามรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยโอบล้อมอาคารพิพิธภัณฑ์ไว้ เพื่อเน้นความสำคัญของอาคารให้เด่นชัดในด้านกิจกรรมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีบรรยากาศที่เน้นให้ระลึกถึงวีรชนผู้ล่วงลับไปแล้ว

3. อาคารพานอรามา เป็นอาคารชั้นเดียวใช้แสดงภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ มีเส้นผ่าศูนย์กลางอาคารกว้าง 30 เมตร ต้องการโครงสร้างช่วงกว้าง ซึ่งแตกต่างจากอาคารทั้งสองข้างต้น แยกสร้างเป็นอาคารต่างหากในด้านโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความประหยัด

4. การต่อเนื่องของอาคารทั้งสามในด้านประโยชน์ใช้สอย จะมีลานต่างระดับ ซึ่งเป็นทางเดินรอบอาคารเป็นส่วนเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน

5. ลักษณะโครงสร้าง

โครงสร้างทั้งหมดเป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อกับที่ (Insitu) ฐานรากที่ใช้เป็นฐานแบบเข็มรับน้ำหนัก (column pile) สำเร็จรูปเสริมเหล็กอัดแรง ยาว 21.00 เมตร ทั้งหมด เพื่อป้องกันมิให้การทรุดตัวของอาคารแตกต่างกัน

ลักษณะโครงสร้างสามารถแยกได้เป็น 4 ส่วน คือ

– อาคารประกอบพิธี

– อาคารพิพิธภัณฑ์

– อาคารพานอรามา

– ลานต่างระดับ (ทางเดินรอบอาคารทั้งสามข้างต้น)

ระบบโครงสร้างของอาคารประกอบพิธี อาคารพิพิธภัณฑ์ และลานต่างระดับ เป็นโครงสร้างระบบ เสา–คาน (post & lintel) ส่วนอาคารพานอรามา ใช้โครงสร้างระบบ rigid frame ระบบโครงสร้างของส่วนทั้งสี่นี้ ต่างเป็นอิสระสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ต่อเนื่องกัน โดยทำเป็นรอยต่อระหว่างการก่อสร้าง

คณะทำงานรับผิดชอบการผลิตแบบและหุ่นจำลอง

คณะทำงานได้ทำการวางแผนงาน กำหนดปริมาณงาน ประเภทของการแสดงแบบ ลักษณะของงานกราฟฟิค ตลอดจนขนาดและประเภทของตัวอักษรที่จะแสดง ตลอดจนเตรียมพิจารณากลุ่มของสีที่จะใช้ในการแสดงแบบด้วย งานของฝ่ายผลิตนี้เป็นงานซึ่งมีภาระมากและสับสนพอสมควร เพราะนักศึกษาที่เข้าช่วยงานมีทั้งประเภทประจำและหมุนเวียนตามความถนัด

ปัญหาของคณะทำงานผลิตนี้คือในขณะที่เริ่มทำการเขียนแบบ และ perspective นั้น คณะทำงานออกแบบก็ทำงานพิจารณาแบบในรายละเอียดไปพร้อมด้วย ดังนั้นจึงมีปัญหาการแก้ไขแบบตามมา ซึ่งต้องตั้งกฎเกณฑ์ในการทำงานว่า การแก้ไขแบบจะไม่มีการสั่งแก้ไขแบบโดยตรงกับผู้ทำงาน แต่ต้องสั่งผ่านผู้ควบคุมและเป็นมติของคณะทำงานออกแบบเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เนื่องจากพบปัญหาการแก้ไขแบบโดยตรงยังผู้ทำงาน ซึ่งทำให้สมาธิของการทำงานมีปัญหาและขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

นักศึกษาที่เข้าช่วยในฝ่ายผลิตทำงานกันอย่างจริงจัง และมีการผลัดเปลี่ยนกันทำงานเกือบตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะในสัปดาห์สุดท้ายของกำหนดการส่งผลงาน

คณะทำงานรับผิดชอบในการผลิตเอกสารประกอบแบบ

การผลิตเอกสารประกอบแบบมีการวางแผนตั้งแต่ต้นว่า ในโครงร่างของเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง และมีผู้รับผิดชอบในแต่ละหัวข้อซึ่งจะต้องส่งเอกสารเฉพาะเรื่องให้แก่ผู้รับผิดชอบนำไปเรียบเรียงให้ครบถ้วน ในฝ่ายเอกสารนี้มีนักศึกษาซึ่งชำนาญการผลิตเอกสารเข้าร่วมงานประมาณ 10 คน เข้าช่วยในการทำกราฟฟิคของเอกสาร และติดต่อกับที่ทำสำเนาและทำรูปเล่ม

ปัญหาที่ประมวลได้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกวดแบบขั้นตอนที่ 2

แม้ว่าจะมีการวางแผนงานอย่างรัดกุม มีการกำหนดตารางเวลาทำงานทุกประเภทกำหนดตัวทีมงานทุกฝ่าย และผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายแล้วก็ตาม แต่การปฏิบัติงานก็ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการประสานงานและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นทีมซึ่งเป็นหัวใจของการทำงานประกวดแบบ ซึ่งในที่นี้อาจแยกปัญหาเฉพาะเรื่องและปัญหาโดยส่วนรวมได้ดังนี้

ปัญหาของคณะทำงานออกแบบ

1. เนื่องจากมีการแก้ไขรูปทรงของอาคารหลักและทางเข้าทำให้ต้องแก้ไขรูปด้านของอาคารด้วย และระยะเวลาการแก้ไขรูปด้านของอาคารใช้เวลานานเกินกว่าที่ควรจะกระทำ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการแก้ไขแบบเมื่อฝ่ายผลิตเริ่มดำเนินงาน

2. คณะทำงานขาดประสบการณ์การทำงานออกแบบเป็นทีม ทำให้สรุปปัญหาได้ยาก และมีการเสนอแนะเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ซึ่งปัญหานี้อาจจะเป็นเพราะต่างคนต่างต้องการผลงานที่ออกมาดีเลิศทำให้มีการเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการแก้ไขแบบซึ่งเริ่มร่างเพื่อแสดงแบบจริง

3. ผู้รับผิดชอบเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนต่าง ๆ เช่นองค์ประกอบไทย ซึ่งประยุกต์ใช้กับอาคาร และระบบอุปกรณ์ต่าง ๆ ในอาคารทำงานไม่ได้ระยะเวลาตามแผนงาน

ปัญหาของคณะทำงานฝ่ายผลิตแบบ

1. การสรุปแผนการดำเนินงานค่อนข้างช้า ไม่ได้ตามแผนการปฏิบัติงาน

2. ไม่มีการทดลองเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเลือกใช้เสียก่อนการปฏิบัติงาน ทำให้ต้องมีการแก้ไขบางส่วน ซึ่งปฏิบัติจริงไปแล้ว ทำให้เสียเวลาและกำลังการปฏิบัติงาน

3. พบปัญหาการแก้ไขแบบซึ่งสืบเนื่องมาจากคณะทำงานออกแบบทำให้งานสับสน

4. คณะทำงานออกแบบส่งรายละเอียดเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ซึ่งใช้กับอาคารให้แก่คณะผู้ผลิตงานช้า และไม่สม่ำเสมอ

5. การปฏิบัติงานเลยระยะเวลาตามแผนงาน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลา 5 วันสุดท้าย ซึ่งเตรียมไว้สำหรับการตรวจสอบแบบ กับการเขียนแบบด้วยทำให้การตรวจสอบแบบไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ปัญหาของคณะทำงานผลิตหุ่นจำลอง

1. เริ่มงานช้ากว่าแผนงานมาก การปฏิบัติงานใช้ลักษณะระดมกำลัง ทำให้งานไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

2. การปฏิบัติงานไม่ได้พิจารณาแผนงานส่วนรวมของหุ่นจำลองเป็นขั้นตอน ทำให้งานช้าและเสร็จไม่ทันเวลา

ปัญหาของคณะผลิตเอกสาร

1. เอกสารเฉพาะเรื่องไม่ได้ส่งถึงคณะทำงานตามกำหนดเวลาทำให้ผู้รับผิดชอบในการเรียบเรียงไม่มีเวลาพอในการปฏิบัติงาน

2. เอกสารทางเทคนิคไม่ได้เรียบเรียงให้เรียบร้อยก่อนถึงมือคณะทำงานทำให้ต้องทำงานย้อนหลังโดยส่งกลับให้เรียบเรียงใหม่ หรือต้องแก้เหตุการณ์เฉพาะหน้า

3. การผลิตเอกสารต้องอาศัยการถ่ายสำเนา และการทำกราฟพีคช่วยและงานดังกล่าวต้องใช้สถานที่อื่นที่ไม่ใช่ที่คณะ ฯ ทำให้เสียเวลาในการเดินทางติดต่อมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงสุดท้ายของการส่งงาน

ปัญหาของคณะผลิตงาน perspective.

ปัญหาของคณะทำงานนี้ค่อนข้างน้อย เพราะคณะทำงานแยกกันทำงานผลิตตามแผนการดำเนินงานของทีมงาน โดยกำหนดกลุ่มของสีที่จะแสดงไว้ก่อน งานกลุ่มนี้มีปัญหาน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ

ผลการปฏิบัติงาน

ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ จะมีปัญหาเฉพาะตัวบ้าง ปัญหาการประสานงานในแต่ละ-ฝ่ายบ้าง และบางครั้งพบกับปัญหาการจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่บ้าง เพราะในช่วงเวลาสัปดาห์สุดท้าย การประกวดแบบนี้ใช้ที่แทบทุกตารางนิ้วของคณะฯ ในการปฏิบัติการ และใช้คนปฏิบัติงานในห้อง ๆ เดียวบางเวลาถึง 40 คน นับเป็นการปฏิบัติงานที่โกลาหลที่สุดแต่ทว่างานสามารถเสร็จทันเวลา โดยสามารถนำไปติดตั้งได้ทันตามกำหนด

การเสนองานเพื่อการตัดสิน

คณะฯ ได้นำแบบซึ่งติดบนบอร์ดแข็ง (ซึ่งได้รับความเอื้อเฟื้อจากนักศึกษาเก่าซึ่งมีสปีริตในการช่วยงานคณะฯ อย่างเต็มใจ) ไปติดที่ห้องตัดสินงานโดยมีคณะทำงานออกแบบและเขียนแบบเป็นผู้ติดตั้งเอง

การติดตั้งผลงานของคณะฯ กลายเป็นปัญหาใหญ่เพราะทั้งอาจารย์และนักศึกษา (ประมาณ 20–30 คน) ต่างตั้งใจคิดมากเกินไปคิดหาลู่ทางในการแสดงแบบบนบอร์ดโดยใช้เวลานานที่สุดในบรรดาผู้เข้าร่วมประกวดแบบทั้ง 5 ราย คณะฯ ของเราส่งแบบเป็นรายแรกแต่ติดงานเสร็จเป็นรายสุดท้าย และเกินเวลาที่กำหนดให้มา 1 ชั่วโมง และสิ่งที่ทำให้ใจคอไม่สู้ดีคือ หุ่นจำลองเสร็จไม่ทันเวลาเพราะผู้ดำเนินการต่างทุ่มฝีมือเต็มที่ไม่ยอมให้งานเสร็จ ซึ่งปรากฏว่าเกือบต้องยกทั้งหุ่นจำลองและผู้ทำหุ่นจำลองมาพร้อมกันด้วยจึงจะยอม

สรุปผลของการปฏิบัติงาน

จากการทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจของอาจารย์ นักศึกษาและข้าราชการธุรการของคณะฯ ในการประกวดแบบอนุสรณสถานแห่งชาตินี้ ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2525 คณะฯ ได้รับแจ้งข่าวดีจากกองบัญชาการทหารสูงสุดว่า แบบของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับคัดเลือกเป็นแบบที่ชนะเลิศ ซึ่งนำความยินดีมาสู่ทุกคนในคณะฯ อย่างมากมาย และนับเป็นประสบการณ์สำคัญของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่สามารถรวบรวมสมองกำลังกายกำลังใจ และความร่วมมือในทุกรูปแบบจากสมาชิกของคณะฯ ทั้งอาจารย์ นักศึกษา นักศึกษาเก่าและข้าราชการ ทำให้แลเห็นได้อย่างแจ้งชัดว่า การทำงานเป็นทีมถึงแม้ว่าจะประสบปัญหาจากการขาดประสบการณ์บ้าง แต่ถ้าร่วมมือร่วมใจกับทุกฝ่าย เราจะมีความมั่นใจในความสามารถของเราได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความร่วมมือดังกล่าวจะคงอยู่กับเราตลอดไป ซึ่งเป็นการพิสูจน์การทำงานสถาปัตยกรรมในระบบทีมของเราว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการประกวดแบบ คณะฯ จำเป็นต้องรับเป็นผู้ดำเนินการเขียนแบบก่อสร้างและควบคุมการก่อสร้างตามระเบียบราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ในงานขั้นตอนดังกล่าว แบบได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย ตามรายละเอียดของแบบซึ่งเสนอเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างจากแบบขั้นประกวด

เชิงอรรถ

1. เด่น วาสิกศิริ, *สถาปัตยกรรมกับระบบทีม*, (แปล) โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2526 หน้า 15

2. เรื่องเดียวกัน หน้า 68

3. อรศิริ ปาณินท์, *กระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรม*, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2525, หน้า 5

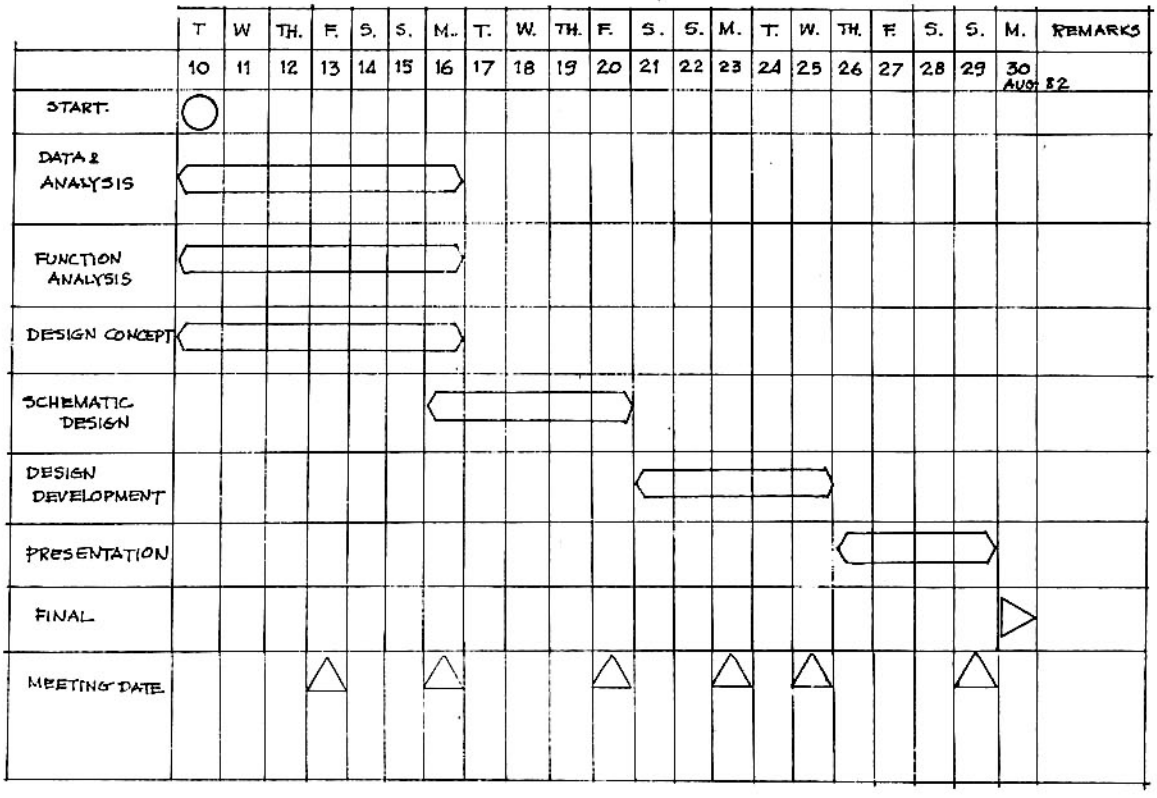
4. อรศิริ ปาณินท์, *ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม*, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524, หน้า 58

5. วีระ อินพันทัง, *ข้อบกพร่องของงานสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน*, วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 2525, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรรมศาสตร์ 2526, หน้า 130

6. อรศิริ ปาณินท์, *ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม*, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524, หน้า 60

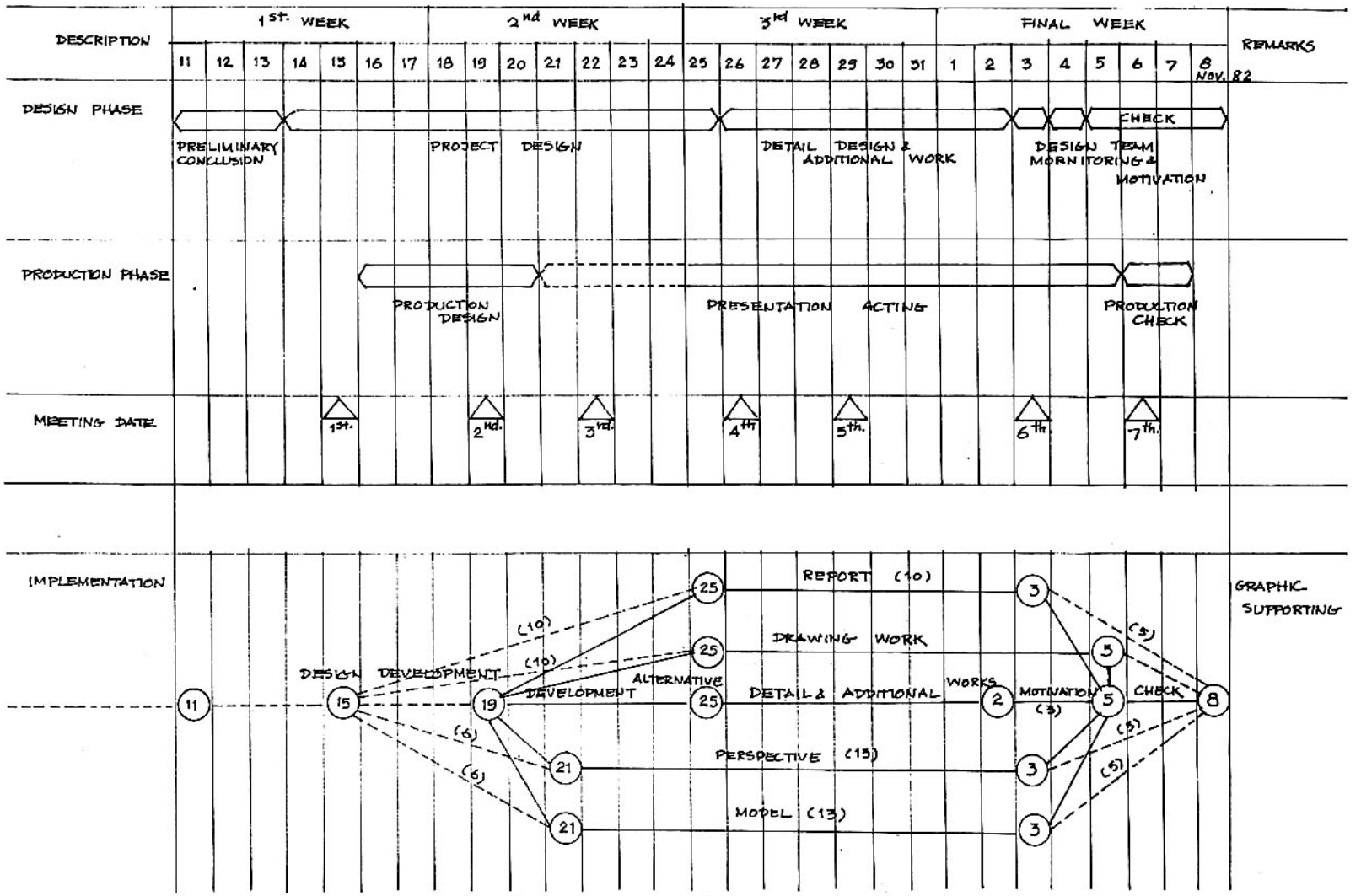
7. เด่น วาสิกศิริ, *จุดยืนกับการเคลื่อนไหวของวงการสถาปัตยกรรม*, วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 2525, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526, หน้า 103

SCHEMATIC DESIGN : COMPETITION PROJECT SCHEDULE

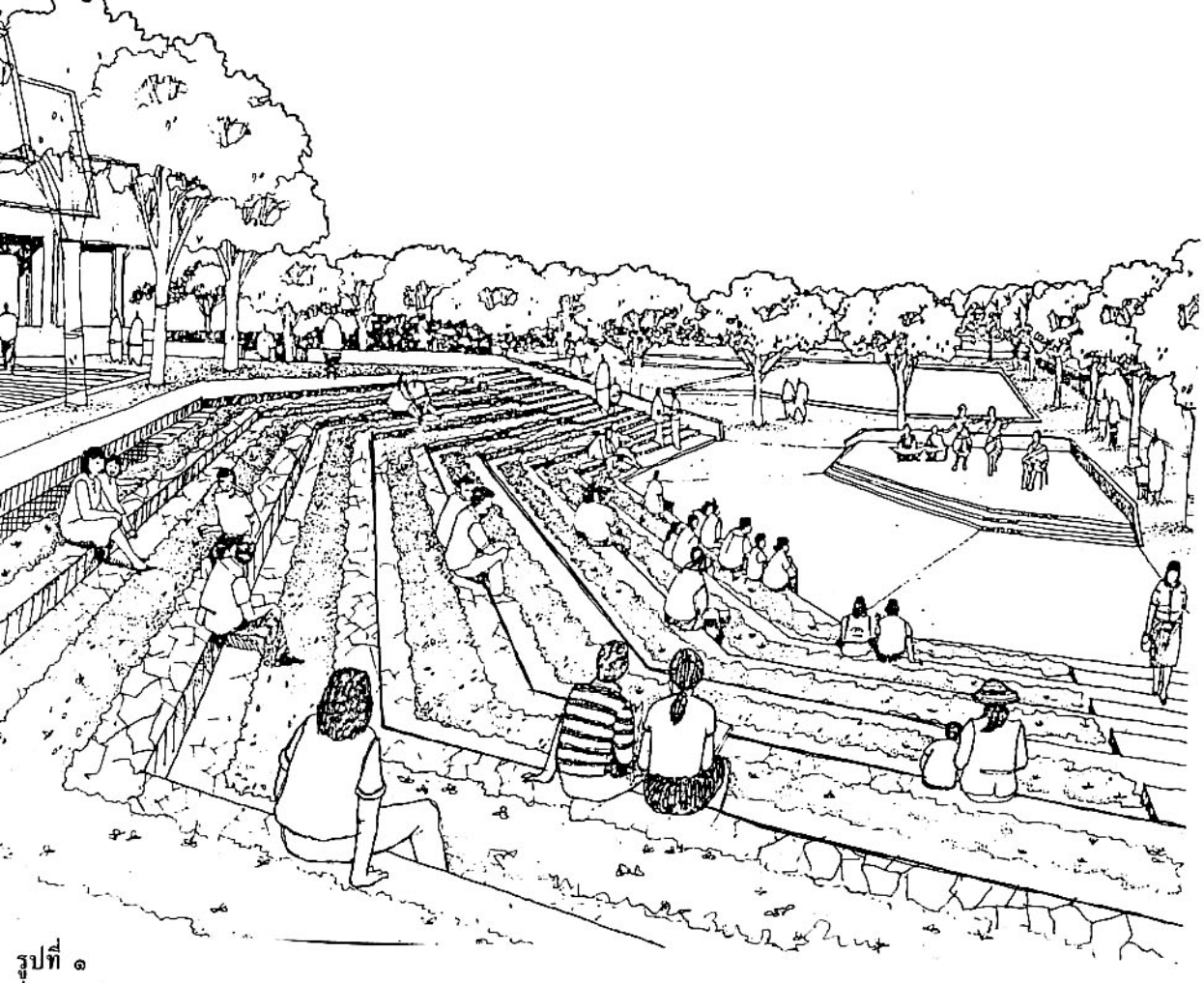

ตารางที่ ๑

PROJECT DESIGN : COMPETITION PROJECT SCHEDULE

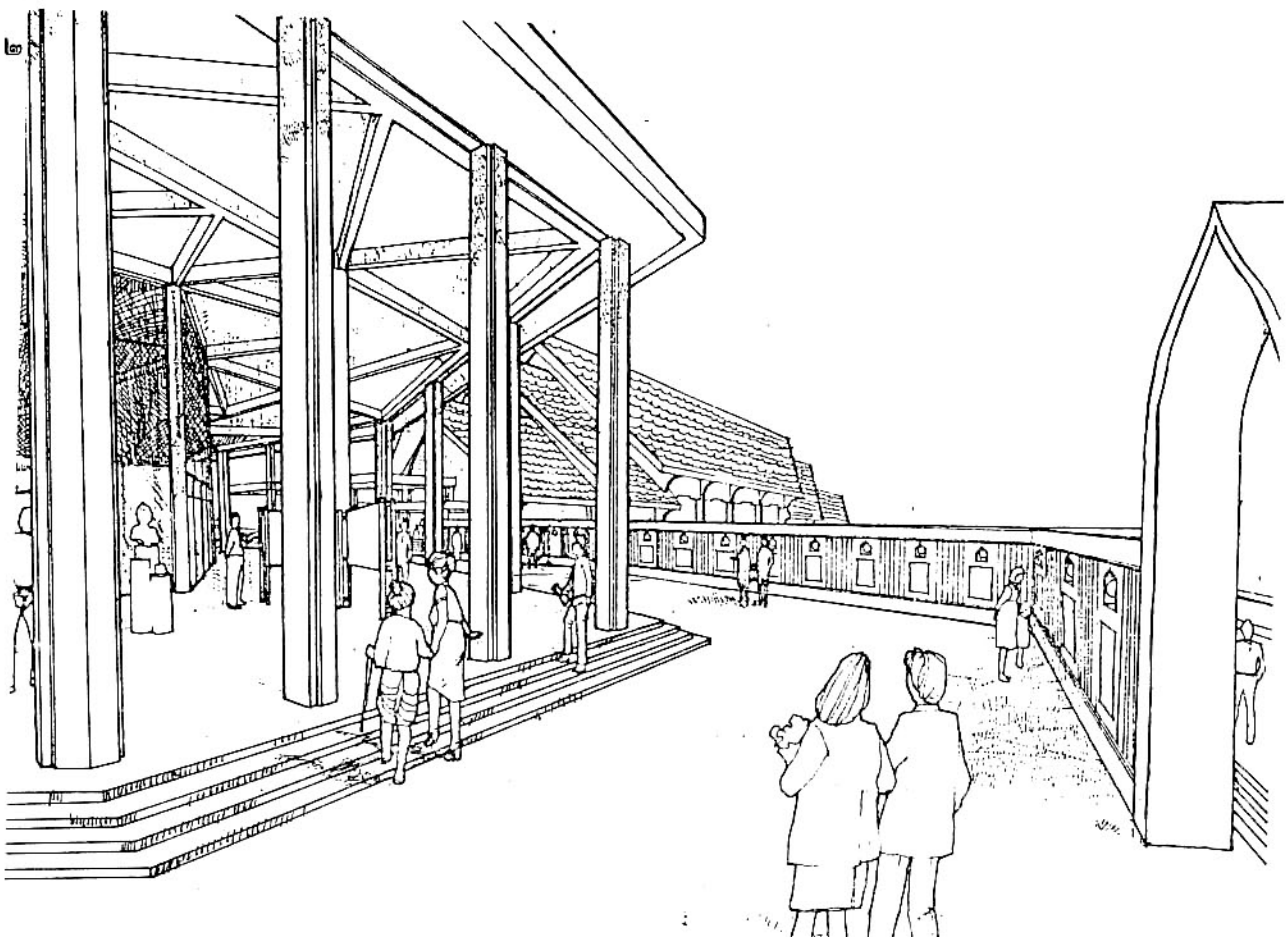

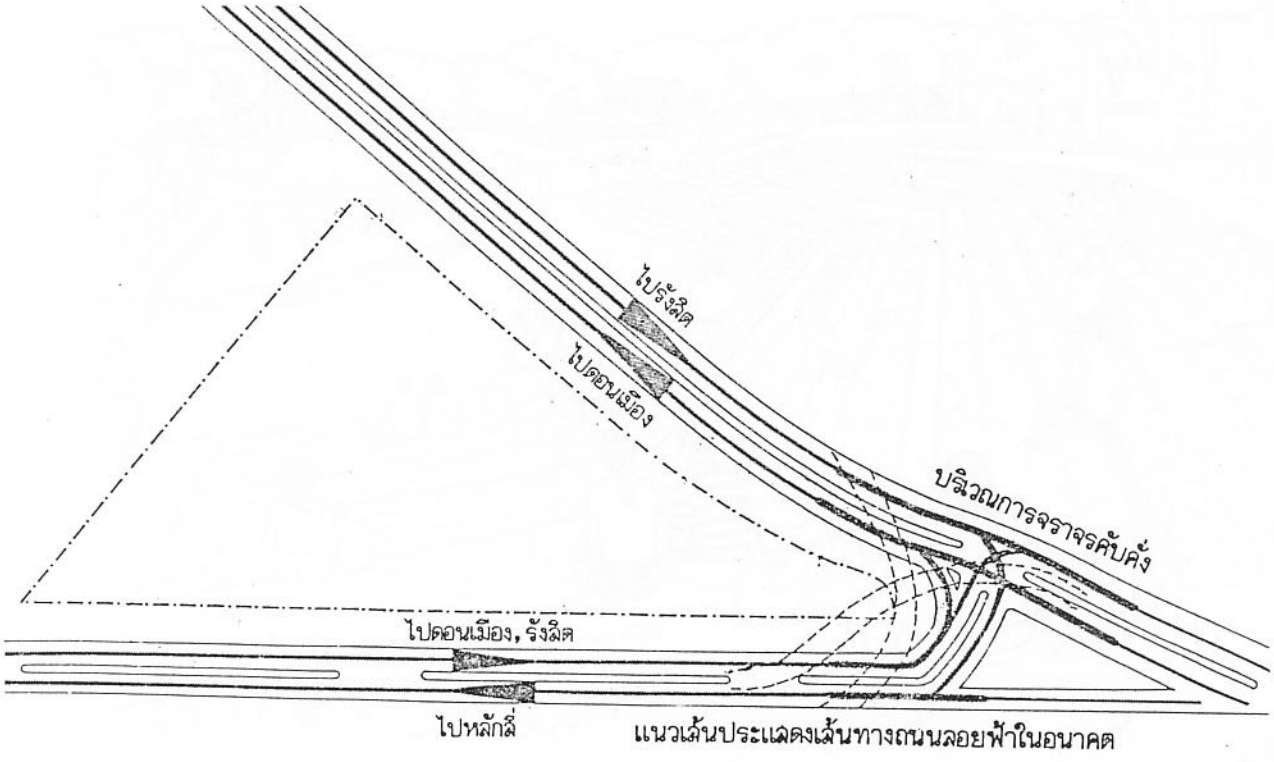
ตารางที่ ๒

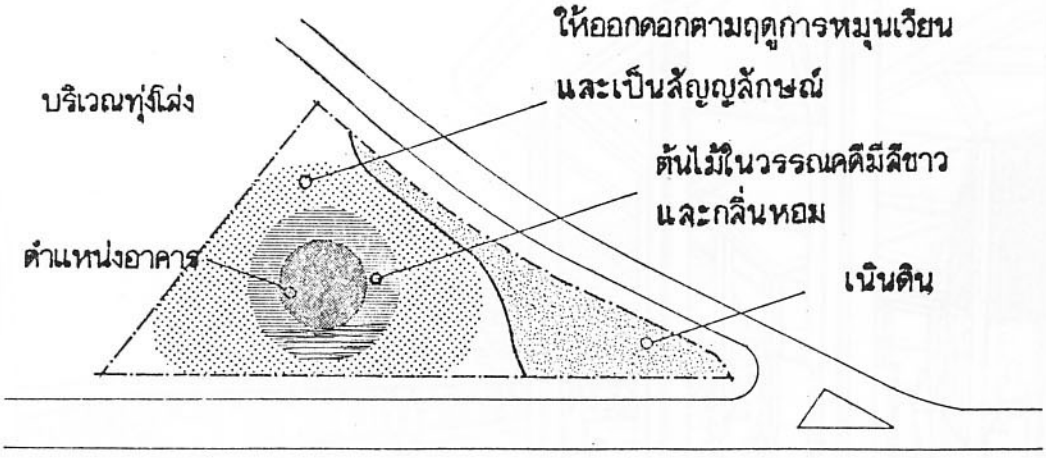
รูปที่ ๑

รูปที่ ๒

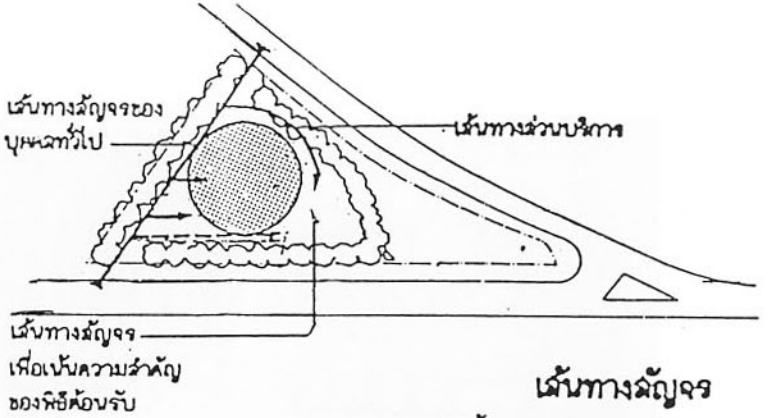

ผังบริเวณ

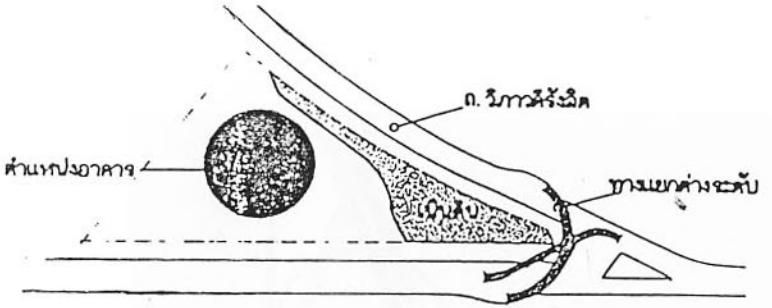
การจัดต้นไม้ใหญ่

จะอยู่บริเวณรอบนอกของพื้นที่โครงการทั้ง 3 ด้าน เพื่อต้องการเน้นให้บริเวณนี้มีความแตกต่างไปจากบริเวณโดยรอบซึ่งปัจจุบันเป็นทุ่งโล่ง

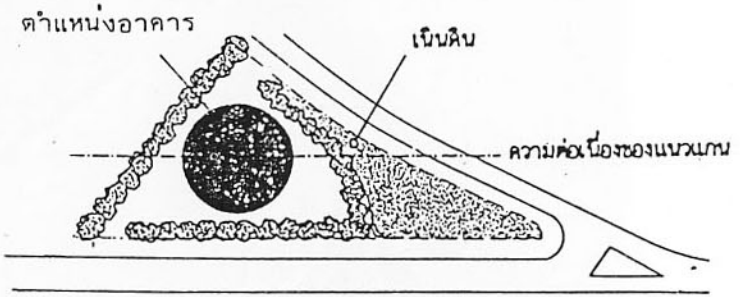
เส้นทางสัญจร

สามารถเข้าออกได้ทั้ง ถ. พหลโยธิน และ ถ. วิภาวดีฯ เพื่อความสะดวกของผู้มาใช้ จุดทางเข้าออกต้องการให้ห่างทางแยกมากที่สุด

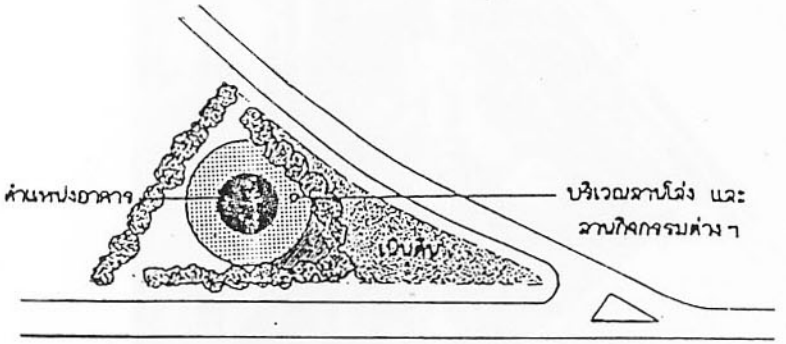
บริเวณกั้นเสียงรบกวน

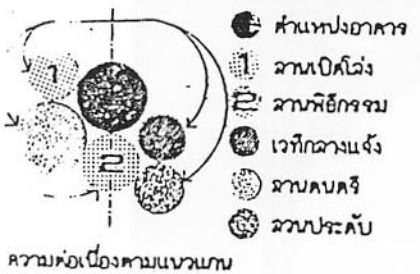
มีลักษณะเป็นเนินดินลูกกั้นระหว่างบริเวณปลูกสร้างอาคารกับถนนวิภาวดีรังสิต และทางแยกต่างระดับ

แนวแกนหลักของอาคาร

แนวแกน กำหนดให้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านพิธีการทั้งที่อยู่ภายนอก และภายในอาคาร มีความต่อเนื่องในแนวแกนซึ่งขนานกับถนนพหลโยธิน ซึ่งจัดว่าเป็นถนนที่มีความสำคัญในด้านการสัญจร และยังเป็นเส้นทางต่อเนื่องกับทางเสด็จพระราชดำเนินวัดพระศรีมหาธาตุอีกด้วย นอกจากนั้นยังเป็นแนวแกนซึ่งต่อเนื่องเส้นชัดจากทิศทางการต่อเนื่องในระยะไกลถึงละพายรังสิต

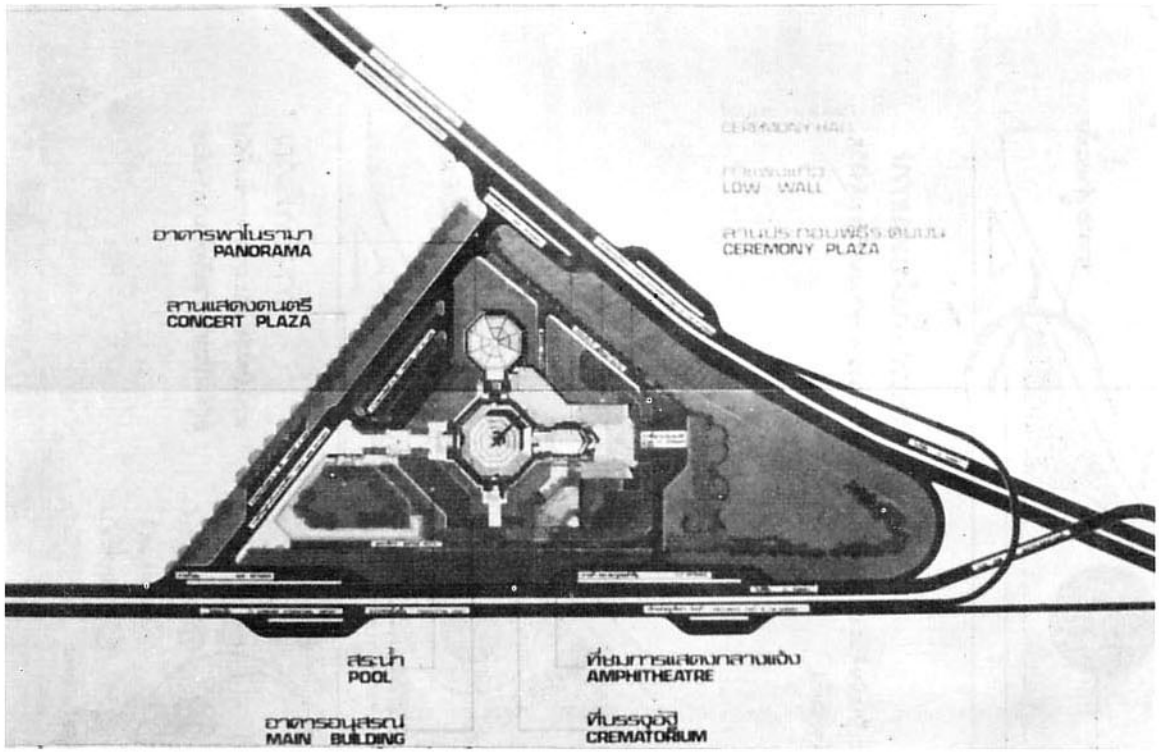

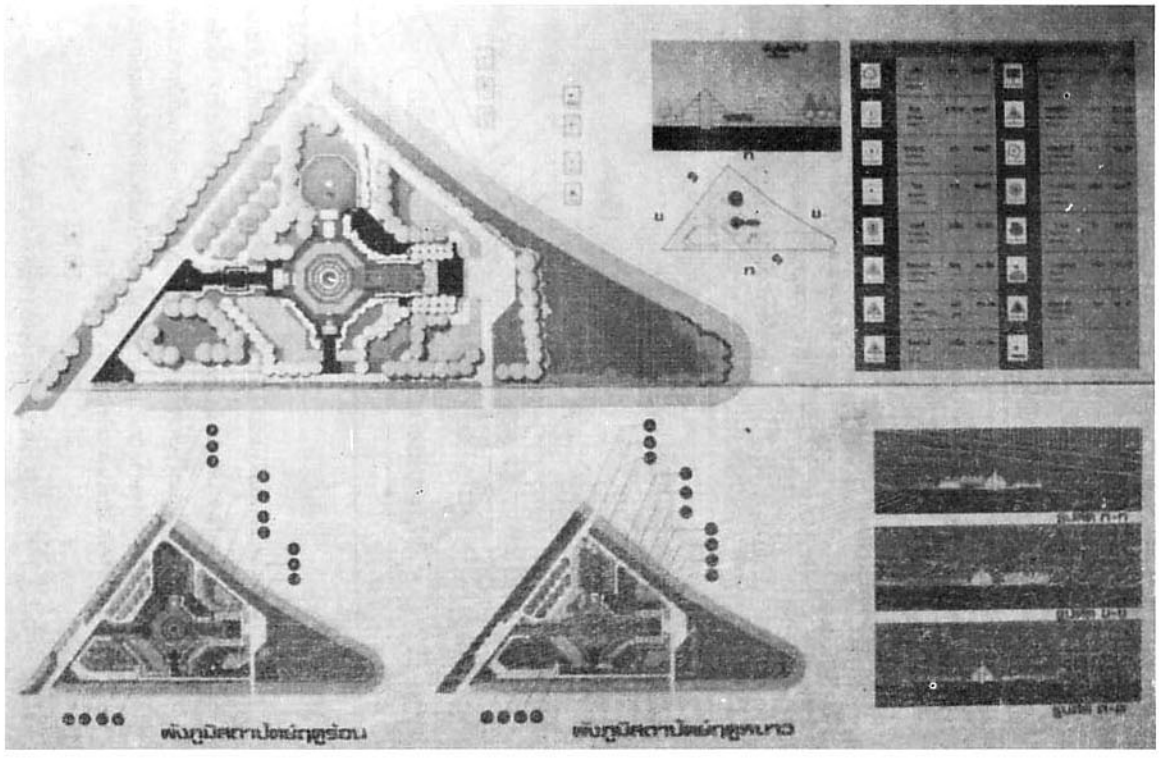

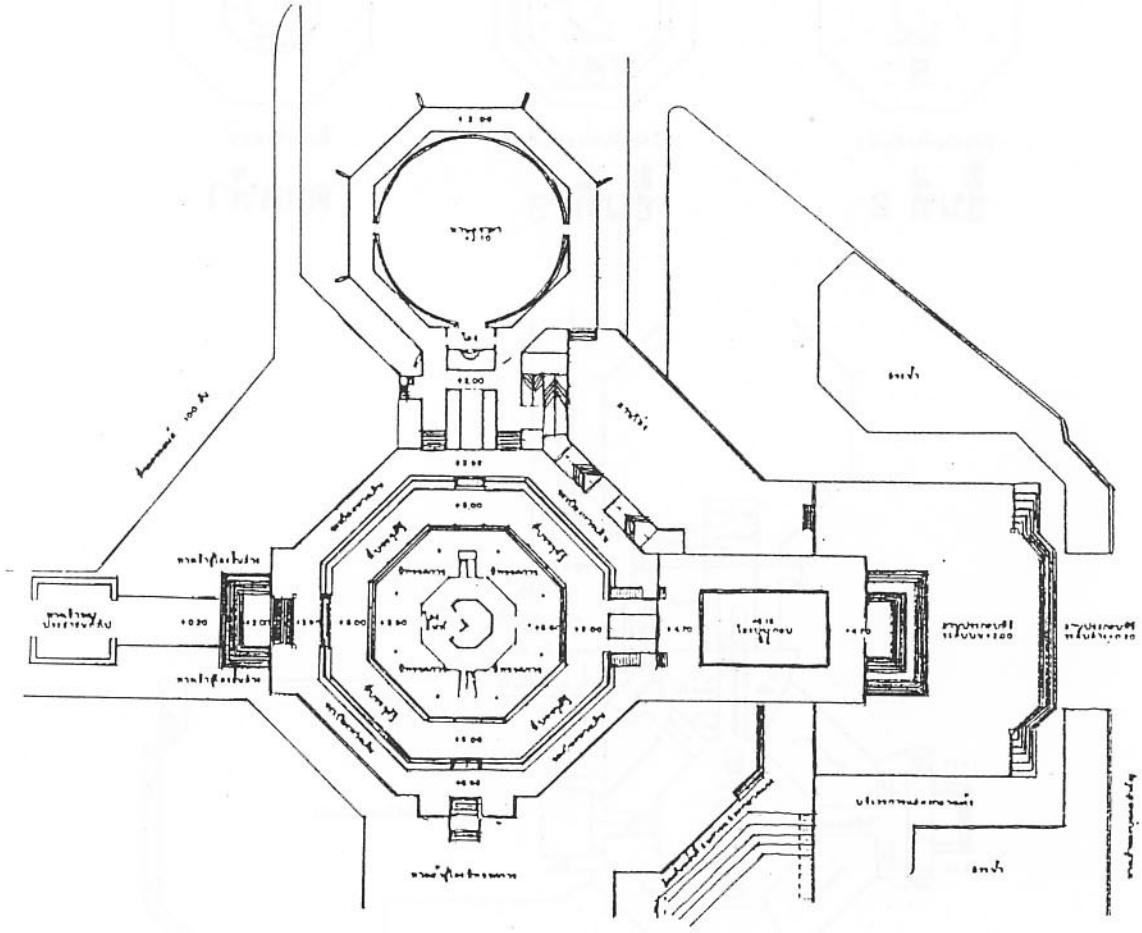
การจัดบริเวณ

ลานเปิดโล่ง และ ลานกิจกรรมจัดให้อยู่ต่อเนื่องกับรวมถึงตัวอาคารด้วย

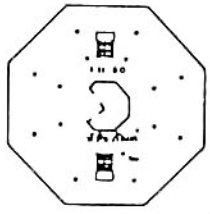
แนวความคิดในการจัดผังบริเวณ

อาคารพาโนราม่า
PANORAMA
ลานแสดงดนตรี
CONCERT PLAZA
LOW WALL
CEREMONY PLAZA
สระน้ำ
POOL
ที่ประกอบการแสดงกลางแจ้ง
AMPHITHEATRE
อาคารอนุสรณ์
MAIN BUILDING
ที่บรรจุอัฐิ
CREMATORIUM

ผังภูมิสถาปัตยกรรมรูปร่อน
ผังภูมิสถาปัตยกรรมรูปหมาว

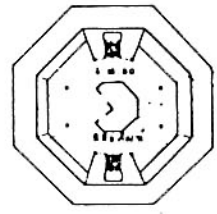

ผังพื้นชั้นที่ ๑

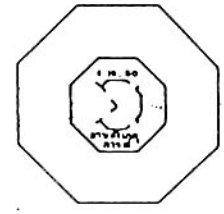
พิพิธภัณฑ์ระดับที่ 1

ชั้นที่ 2

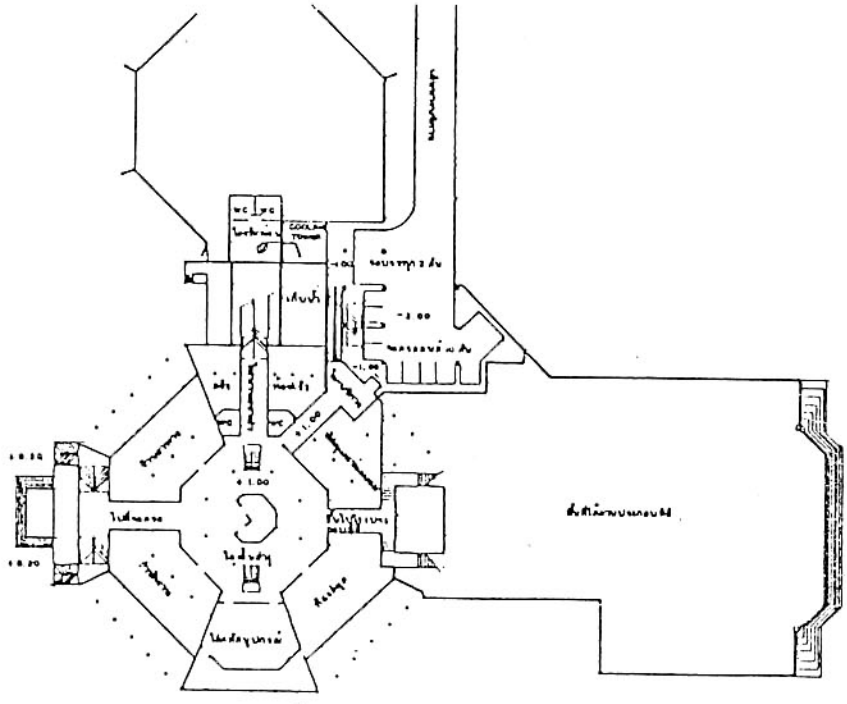
พิพิธภัณฑ์ระดับที่ 2

ชั้นที่ 3

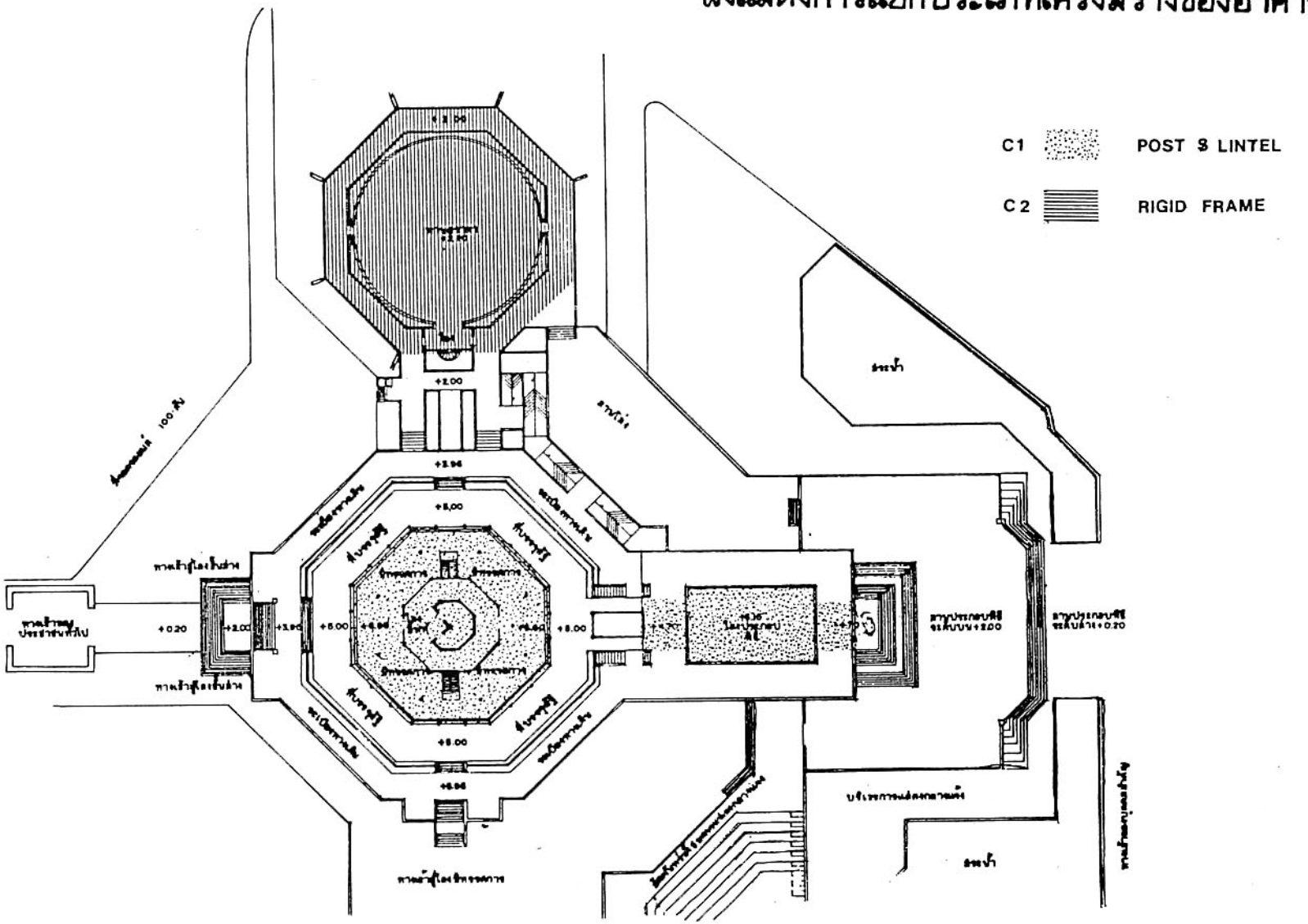
ชั้นชมทิวทัศน์

ดาดฟ้า

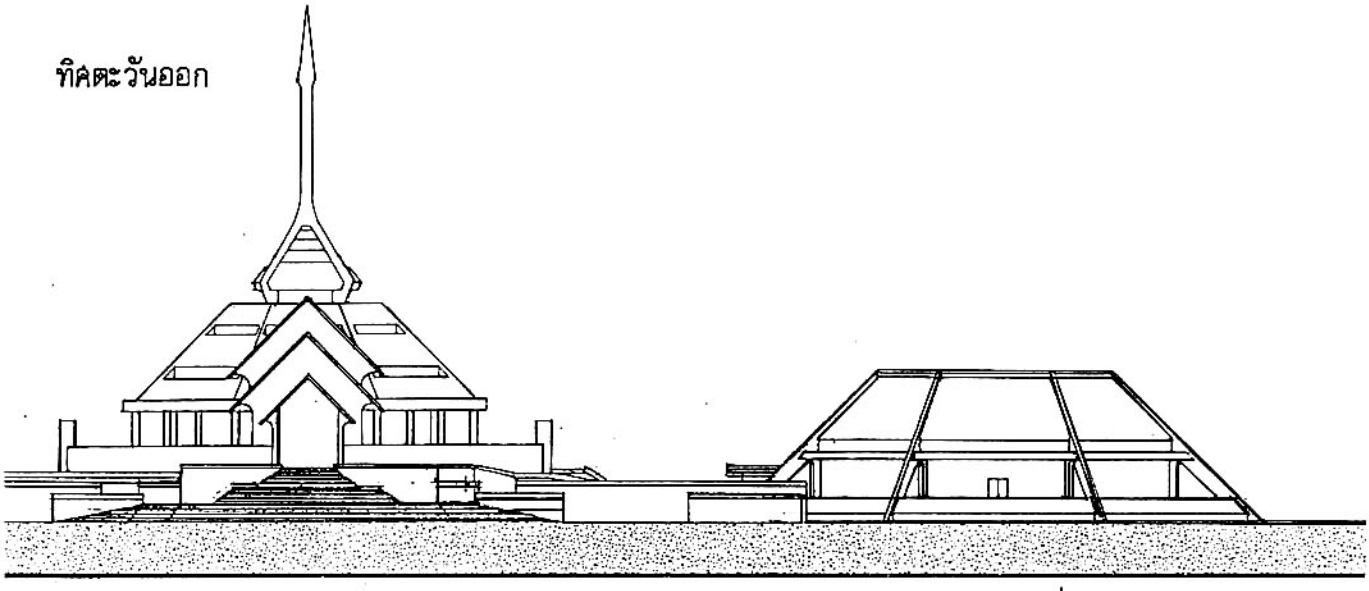

ชั้นล่าง

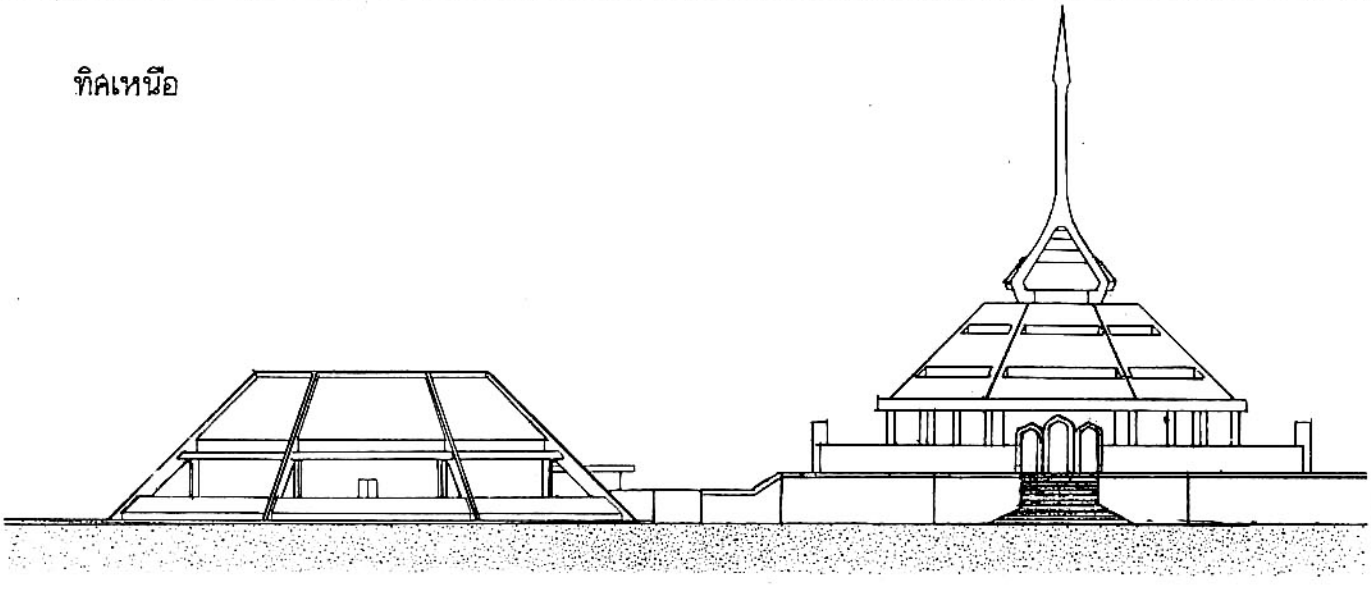
ผังแสดงการแยกประเภทโครงสร้างของอาคาร

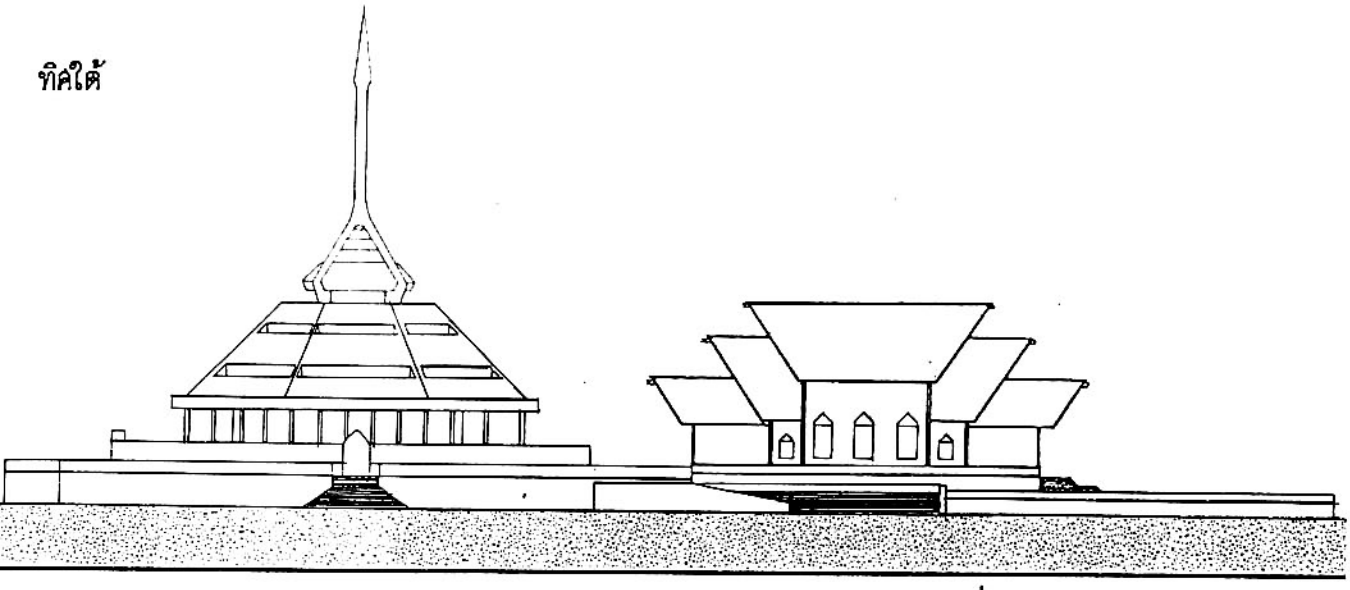
ทิศตะวันออก

ทิศเหนือ

ทิศใต้

ทิศตะวันตก

